

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра нормальної та патологічної клінічної анатомії

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи
Світлана КОТЮЖИНСЬКА

01 вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Біопсійно-секційний курс”

Рівень вищої освіти: доктор філософії

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-наукова програма: Медицина

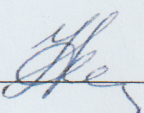
Робоча програма **вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Біопсійно-секційний курс»** складена на основі освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з підготовки докторів філософії магістрів зі спеціальності 222 «Медицина», затвердженою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 09 від 23 червня 2022 року).

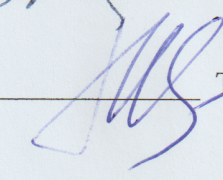
Розробники:

Литвиненко Маріанна Валеріївна, к.мед.н., доцент, лікар вищої категорії;

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри нормальної та патологічної клінічної анатомії

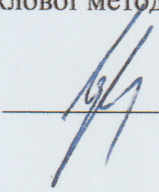
Протокол № 10 від 27.06. 2022 р.

В.о завідувача кафедри Наталія НЕСКОРОМНА

Погоджено із гарантом ОНП Тетяна ЧАБАН

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з медико-біологічних дисциплін
Протокол №6 від 30.08.2022 р.

Заступник голови предметної циклової методичної комісії з медико-біологічних дисциплін
ОНМедУ

 Леонід ГОДЛЕВСЬКИЙ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 4,0 Годин: 120 Змістових модулів : 2	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» Рівень вищої освіти: доктор філософії	<i>Денна форма навчання</i>
		<i>Дисципліна вільного вибору</i>
		<i>Рік підготовки: 2</i>
		<i>Семестри IV</i>
		<i>Лекції (0 год)</i>
		<i>Семінарські (60 год.)</i>
		<i>Практичні (0 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (60 год.)</i>
		<i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>
		<i>Форма підсумкового контролю – залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета: підготовка фахівців, які є здатними компетентно розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницької інноваційної діяльності при плануванні та виконанні власних досліджень та підготовки докторів філософії до якісного виконання функціональних обов'язків, пов'язаних з діагностикою патологічних процесів, з застосуванням сучасних методів імуногістохімічної діагностики, що дозволить обрати адекватні методи лікування та зменшити частоту або попереджати виникнення небажаних ускладнень впродовж лікування, покращить якість життя.

Завдання:

1. Надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо опанування методів діагностики патологічних процесів та захворювань шляхом дослідження біоптатів та післяопераційного матеріалу (світлова та електронна мікроскопія, імуногістохімія, ауторадіографія, гістохімія і цитохімія); технік розтину померлих, визначення механізмів розвитку патологічних станів;

2. надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо проведення клініко-анатомічного аналізу, як методу, обставин виникнення захворювань, особливостей їх перебігу, причин та механізмів смерті, їх розвитку (морфогенез), структурних основ одужання, ускладнень та наслідків хвороб;

3. надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо визначення структури клінічного та патологоанатомічного діагнозів, визначення ролі клініко-анатомічних конференцій, лікувально-контрольної комісії та комісії по вивченню смертельних наслідків; щодо заповнення основної патолого-анатомічної документації.

4. надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо можливої ятрогенної патології.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

- інтегральна:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми, проводити незалежне оригінальне наукове дослідження та здійснювати педагогічну, професійну, дослідницьку та інноваційну діяльність в галузі медицини.

- Загальних (ЗК):

ЗК1. Здатність до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівню.

ЗК2. Вміння працювати автономно, з дотриманням дослідницької етики, академічної доброчесності та авторського права.

ЗК3. Навички до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до спілкування і роботи у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.

ЗК5. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї.

ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК7. Вміння планувати та управляти часом.

- спеціальних (СК):

СК1. Глибокі знання і систематичне розуміння предметної області за напрямом та тематикою наукових досліджень у галузі медицини та фармації майбутньої професійної діяльності у сфері вищої медичної та фармацевтичної освіти.

СК2. Здатність до визначення потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень, формулювати дослідницькі питання, генерувати наукові гіпотези у сфері медицини та фармації.

СК3. Здатність розробляти та управляти науковими проектами у сфері медицини та фармації.

СК4. Здатність обирати методи та критерії оцінки досліджуваних феноменів та процесів в галузі медицини та фармації відповідно до цілей та завдань наукового проекту.

СК5. Володіння сучасними методами наукового дослідження.

СК6. Здатність проводити коректний аналіз та узагальнення результатів наукового дослідження.

СК7. Здатність інтерпретувати можливості та обмеження дослідження, його роль у суспільстві.

СК8. Впровадження нових знань (наукових даних) в освітній процес та практику охорони здоров'я.

СК9. Оприлюднення результатів наукових досліджень в усній і письмовій формах відповідно до національних та міжнародних стандартів.

СК10. Організовувати та реалізовувати педагогічну діяльність у вищій медичній освіті, керувати науково-педагогічним (науковим) колективом.

Результати навчання (ПРН):

ПРН1. Застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування.

ПРН2. Демонструвати знання методології дослідження в цілому і методів певної сфери наукових інтересів, зокрема.

ПРН3. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові й складні явища та проблеми з науковою точністю критично, самостійно і творчо.

ПРН4. Виявляти невирішені проблеми у предметній області медицини та визначати шляхи їх вирішення

ПРН5. Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.

ПРН6. Самостійно і критично проводити аналіз і синтез наукових даних.

ПРН7. Розробляти дизайн та план наукового дослідження, використовуючи відповідні методи дослідження в галузі медицини та фармації.

ПРН8. Виконувати та вдосконалювати сучасні методики дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.

ПРН9. Винаходити нові способи діагностики, лікування та профілактики захворювань людини.

ПРН10. Використовувати результати наукових досліджень в медичній та фармацевтичній практиці, освітньому процесі та суспільстві.

ПРН11. Інтерпретувати можливості та обмеження наукового дослідження, його роль в розвитку системи наукових знань і суспільства в цілому.

ПРН12. Представляти результати наукових досліджень в усній і письмовій формах у науковому співтоваристві і суспільстві в цілому, відповідно до національних та міжнародних стандартів.

ПРН13. Управляти роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди.

ПРН14. Організовувати навчання учасників освітнього процесу при виконанні наукової та освітньої діяльності та впливати на їх соціальний розвиток.

ПРН15. Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.

ПРН16. Використовувати етичні принципи в роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами, дотримуватися наукової етики.

ПРН17. Демонструвати академічну доброчесність та діяти відповідально щодо достовірності отриманих наукових результатів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Аспірант (здобувач) має знати:

- техніку проведення методів діагностики патологічних процесів та захворювань за життя хворих та після смерті (морфологічні методи, техніки розтину померлих);

- методику проведення клініко-анатомічного аналізу;
- принципи побудови патологоанатомічного діагнозу, роль клініко-анатомічних конференцій, лікувально-контрольної комісії та комісії по вивченню смертельних наслідків; правила заповнення основної патолого-анатомічної документації;
- варіанти патоморфозу захворювань, що виникають внаслідок різноманітних лікувальних заходів (ятрогенія);

Аспірант (здобувач) має вміти:

- Обробляти матеріал для діагностики;
- Встановлювати попередній та патолого-анатомічний діагноз захворювання;
- Описувати морфологічні (макроскопічні, мікроскопічні та ультраструктурні) зміни тканин і органів при типових патологічних процесах і хворобах;
- Оцінювати результати розтину;
- Заповнювати медичну документацію згідно одержаного матеріалу;
- Заповнити і видати лікарське свідоцтво про смерть;
- Знати морфологічні ознаки патологічних процесів;
- Описувати одержаний для діагностики матеріал;
- Здійснювати мікроскопічну діагностику;
- Робити висновки опираючись на макро- мікроскопічне дослідження матеріалу;
- Проводити диференційну діагностику між патологічними процесами.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Завдання, методи та організація патологоанатомічної служби, її місце у системі охорони здоров'я України. Основні принципи організації патологоанатомічної служби у лікувально-профілактичних закладах. Основна патологоанатомічна документація (накази, положення, інструкції). Обов'язкові форми медичної документації в патологоанатомічному установі. Історія розвитку патологоанатомічної служби в Україні.

Тема 2. Метод дослідження біопсійного, операційного матеріалу та послідів. Правила дослідження і порядок оформлення документації щодо дослідження морфологічного матеріалу. Участь у макроскопічному вивченні, вирізання, маркування матеріалів для прижиттєвої морфологічної діагностики. Правила взяття й обробки матеріалу, отриманого з різних органів і патологічних утворень.

Тема 3. Аналіз і оцінка результатів морфологічного дослідження біоптатів, операційних матеріалів, послідів. Роль морфологічних досліджень у комплексі обстеження і лікування хворих.

Тема 4. Патологоанатомічний розтин померлого (дорослої людини, новонародженого, мертвонародженого або плоду). Значення розтину як достовірного джерела інформації про причини смерті людини і смертності населення, про якість діагностики та лікування в лікувально-профілактичних установах. Порядок проведення розтину і оформлення патологоанатомічної документації щодо нього. Правила оформлення основної патологоанатомічної документації: «Лікарського свідоцтва про смерть», «Лікарського свідоцтва про перинатальну смерть». Порядок оформлення протоколу патологоанатомічного розтину трупа. Порядок призначення і проведення патологоанатомічних розтинів трупів. Загальні положення. Порядок проведення розтинів трупів осіб, померлих в стаціонарі. Порядок проведення розтинів трупів осіб, померлих поза стаціонаром. Порядок проведення розтинів трупів новонароджених і мертвонароджених, дитячих трупів. Методи патологоанатомічного розтину трупа. Особливості розтину трупа новонародженого, мертвонародженого або плоду.

Тема 5. Особливості розтинів померлих від інфекційних хвороб і особливо небезпечних інфекцій.

Тема 6. Порядок проведення розтину тіл осіб, померлих з підозрою на коронавірусну хворобу (COVID-19). Вимоги до організації поховання померлих від інфекцій, спричинених COVID-19. Морфологічні зміни у внутрішніх органах при Коронавірусній хворобі. Ускладнення та причини смерті при COVID-19.

Тема 7. Особливості роботи лікарів-патологоанатомів під час бойових дій. Військова патологічна анатомія.

Тема 8. Термінальні стани організму. Визначення. Механізми та етапи розвитку. Патологія реанімації. Поняття про реанімаційну патологію, стадії розвитку, хвороби оживленого організму, причини і механізми їх розвитку, принципи морфологічної діагностики. Раптова серцева смерть. Сучасні уявлення, причини і механізми розвитку, морфологічні прояви гострої серцевої недостатності і фібриляції шлуночків. Морфологічні основи та еквіваленти аритмій. Патоморфологічні основи реанімації та інтенсивної терапії, їх зв'язок з судово-медичною оцінкою змін органів та тканин.

Тема 9. Патологічна анатомія поліорганної недостатності. Основи Танатологія. Смерть, механізми, ознаки. Біологічні, медичні, соціальні аспекти внаслідок хронічного невиліковного захворювання. Поняття танатогенеза. Структурні механізми припинення діяльності життєво важливих органів при природному перебігу хвороби. Ускладнення припинення роботи серця, легеней, головного мозку, нирок, печінки. Біологічна смерть - визначення, причини і терміни розвитку при природному перебігу хвороби. Ранні та пізні ознаки біологічної смерті і смерті реанімованого хворого. Морфологічна характеристика трупних змін.

Тема 10. Принципи формулювання клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Складання патологоанатомічного діагнозу. Клініко-морфологічний аналіз матеріалів проведеного патологоанатомічного розтину трупа в аспекті оцінки якості прижиттєвої діагностики та лікування (патологоанатомічна експертиза). Співставлення клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Категорії розбіжностей діагнозів. Написання патологоанатомічного епікризу. Міжнародна класифікація хвороб (МКХ) – нормативний документ, що забезпечує єдність методичних підходів та міжнародну верифікацію матеріалів. МКХ 10-го та 11-го перегляду. Робота з Міжнародною класифікацією хвороб X перегляду (1995 р.) згідно патологоанатомічного діагнозу розтину.

Тема 11. Особливості перебігу, мінливість захворювань. Патоморфоз захворювань (природний і індукований). Патологія діагностичних і лікувальних процедур (ятрогенія).

Тема 12. Підготовка і проведення засідання лікувально-контрольної комісії, комісії по вивченню смертельних наслідків та клініко-анатомічної конференції. Деонтологічні і етичні аспекти в патологоанатомічній практиці. Порядок рецензування історії хвороби.

Тема 13. Контроль практичних навичок та теоретичних знань. Залікове заняття.

4. Структура вибіркової навчальної дисципліни «Біопсійно-секційний курс»

Назва змістових модулів і тем Змістовий модуль 1.	Кількість годин		
	Денна форма		
	Усього	У тому числі	
		Семінари	Самостійна робота
Тема 1. Завдання, методи та організація патологоанатомічної служби, її місце у системі охорони здоров'я України. Основні принципи організації патологоанатомічної служби у лікувально-профілактичних закладах. Основна	12	6	6

патологоанатомічна документація (накази, положення, інструкції). Обов'язкові форми медичної документації в патологоанатомічному установі. Історія розвитку патологоанатомічної служби в Україні.			
Тема 2. Метод дослідження біопсійного, операційного матеріалу та послідів. Правила дослідження і порядок оформлення документації щодо дослідження морфологічного матеріалу. Участь у макроскопічному вивченні, вирізання, маркуванні матеріалів для прижиттєвої морфологічної діагностики. Правила взяття й обробки матеріалу, отриманого з різних органів і патологічних утворень.	18	6	12
Тема 3. Аналіз і оцінка результатів морфологічного дослідження біоптатів, операційних матеріалів, послідів. Роль морфологічних досліджень у комплексі обстеження і лікування хворих.	6	6	
Тема 4. Патологоанатомічний розтин померлого (дорослої людини, новонародженого, мертвонародженого або плоду). Значення розтину як достовірного джерела інформації про причини смерті людини і смертності населення, про якість діагностики та лікування в лікувально-профілактичних установах. Порядок проведення розтину і оформлення патологоанатомічної документації щодо нього. Правила оформлення основної патологоанатомічної документації: «Лікарського свідоцтва про смерть», «Лікарського свідоцтва про перинатальну смерть». Порядок оформлення протоколу патологоанатомічного розтину трупа. Методи патологоанатомічного розтину трупа. Особливості розтину трупа новонародженого, мертвонародженого або плоду.	16	6	10
Тема 5. Особливості розтинів померлих від інфекційних хвороб і особливо небезпечних інфекцій.	4	4	
Тема 6. Порядок проведення розтину тіл осіб, померлих з підозрою на коронавірусну хворобу (COVID-19). Вимоги до організації поховання померлих від інфекцій, спричинених COVID-19. Морфологічні зміни у внутрішніх органах при Коронавірусній	6	6	

хворобі. Ускладнення та причини смерті при COVID-19.			
Тема 7. Особливості роботи лікарів-патологоанатомів під час бойових дій. Військова патологічна анатомія.	2	2	
Тема 8. Термінальні стани організму. Визначення. Механізми та етапи розвитку. Патологія реанімації. Поняття про реанімаційну патологію, стадії розвитку, хвороби оживленого організму, причини і механізми їх розвитку, принципи морфологічної діагностики. Раптова серцева смерть. Сучасні уявлення, причини і механізми розвитку, морфологічні прояви гострої серцевої недостатності і фібриляції шлуночків. Морфологічні основи та еквіваленти аритмій. Патоморфологічні основи реанімації та інтенсивної терапії, їх зв'язок з судово-медичною оцінкою змін органів та тканин.	10	6	4
Тема 9. Патологічна анатомія поліорганної недостатності. Основи Танатологія. Смерть, механізми, ознаки. Біологічні, медичні, соціальні аспекти внаслідок хронічного невиліковного захворювання. Поняття танатогенеза. Структурні механізми припинення діяльності життєво важливих органів при природному перебігу хвороби. Ускладнення припинення роботи серця, легенів, головного мозку, нирок, печінки. Біологічна смерть - визначення, причини і терміни розвитку при природному перебігу хвороби. Ранні та пізні ознаки біологічної смерті і смерті реанімованого хворого. Морфологічна характеристика трупних змін.	8	4	4
Тема 10. Принципи формулювання клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Складання патологоанатомічного діагнозу. Клініко-морфологічний аналіз матеріалів проведеного патологоанатомічного розтину трупа в аспекті оцінки якості прижиттєвої діагностики та лікування (патологоанатомічна експертиза). Співставлення клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Категорії розбіжностей діагнозів. Написання патологоанатомічного епікризу. Міжнародна класифікація хвороб (МКХ) –	10	4	6

нормативний документ, що забезпечує єдність методичних підходів та міжнародну верифікацію матеріалів. МКХ 10-го та 11-го перегляду. Робота з Міжнародною класифікацією хвороб X перегляду (1995 р.) згідно патологоанатомічного діагнозу розтину.			
Тема 11. Особливості перебігу, мінливість захворювань. Патоморфоз захворювань (природний і індукований). Патологія діагностичних і лікувальних процедур (ятрогенія).	4	4	
Тема 12. Підготовка і проведення засідання лікувально-контрольної комісії, комісії по вивченню смертельних наслідків та клініко-анатомічної конференції. Деонтологічні і етичні аспекти в патологоанатомічній практиці. Порядок рецензування історії хвороби.	16	4	12
Тема 13. Контроль практичних навичок та теоретичних знань. Залікове заняття.	8	2	6
Разом:	120	60	60

5. Теми лекційних/семінарських/практичних/лабораторних занять

5.1. Лекційні заняття не передбачені

5.2. Теми семінарських занять вибіркової навчальної дисципліни «Біопсійно-секційний курс»

№ з/п	Тема Змістовий модуль 1.	Кількість годин
1.	Тема 1. Практичне заняття 1-3. Завдання, методи та організація патологоанатомічної служби, її місце у системі охорони здоров'я України. Основні принцип організації патологоанатомічної служби у лікувально-профілактичних закладах. Основна патологоанатомічна документація (накази, положення, інструкції). Обов'язкові форми медичної документації в патологоанатомічному установі (підрозділі).	6
2.	Тема 2. Практичне заняття 4-6. Метод дослідження біопсійного, операційного матеріалу та послідів. Правила дослідження і порядок оформлення документації щодо дослідження операційного матеріалу. Участь у макроскопічному дослідженні, вирізання, маркуванні матеріалу для прижиттєвої морфологічної діагностики.	6
3.	Тема 3. Практичне заняття 7-9. Аналіз і оцінка результатів морфологічного дослідження біоптатів, операційних матеріалів, послідів. Роль морфологічних досліджень у комплексі обстеження і лікування хворих.	6
4.	Тема 4. Практичне заняття 10-12. Патологоанатомічний розтин померлого (дорослої людини, новонародженого,	6

	мертворожденного або плоду). Значення розтину як достовірного джерела інформації про причини смерті людини і смертності населення, про якість діагностики та лікування в лікувально-профілактичних установах. Порядок проведення розтину і оформлення патологоанатомічної документації щодо нього. Правила оформлення «Лікарського свідоцтва про смерть», «Лікарського свідоцтва про перинатальну смерть». Порядок оформлення протоколу патологоанатомічного розтину трупа.	
5.	Тема 5. Практичне заняття 13-14. Особливості розтинів померлих від інфекційних хвороб і особливо небезпечних інфекцій.	4
6.	Тема 6. Практичне заняття 15-17. Порядок проведення розтину тіл осіб, померлих з підозрою на коронавірусну хворобу (COVID-19). Вимоги до організації поховання померлих від інфекцій, спричинених COVID-19. Морфологічні зміни у внутрішніх органах при Коронавірусній хворобі. Ускладнення та причини смерті при COVID-19.	6
7.	Тема 7. Практичне заняття 18. Особливості роботи лікарів-патологоантомів під час бойових дій. Військова патологічна анатомія.	2
8.	Тема 8. Практичне заняття 19-21. Термінальні стани організму. Визначення. Механізми та етапи розвитку. Патологія реанімації. Поняття про реанімаційну патологію, стадії розвитку, хвороби оживленого організму, причини і механізми їх розвитку, принципи морфологічної діагностики. Раптова серцева смерть. Сучасні уявлення, причини і механізми розвитку, морфологічні прояви гострої серцевої недостатності і фібриляції шлуночків. Морфологічні основи та еквіваленти аритмій. Патоморфологічні основи реанімації та інтенсивної терапії, їх зв'язок з судово-медичною оцінкою змін органів та тканин.	4
9.	Тема 9. Практичне заняття 22-23. Патологічна анатомія поліорганної недостатності. Основи Танатологія. Смерть, механізми, ознаки. Біологічні, медичні, соціальні аспекти внаслідок хронічного невиліковного захворювання. Поняття танатогенеза. Структурні механізми припинення діяльності життєво важливих органів при природному перебігу хвороби. Ускладнення припинення роботи серця, легенів, головного мозку, нирок, печінки.	4
10.	Тема 10. Практичне заняття 24-25. Принципи формулювання клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Складання патологоанатомічного діагнозу. Клініко-морфологічний аналіз матеріалів проведеного патологоанатомічного розтину трупа в аспекті оцінки якості прижиттєвої діагностики та лікування (патологоанатомічна експертиза). Співставлення клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Категорії розбіжностей діагнозів. Написання патологоанатомічного епікризу.	4
11.	Тема 11. Практичне заняття 26-27. Особливості перебігу, мінливість захворювань. Патоморфоз захворювань (природний і індукований). Патологія діагностичних і лікувальних процедур (ятрогенія).	4
12.	Тема 12. Практичне заняття 28-29. Підготовка і проведення засідання лікувально-контрольної комісії, комісії по вивченню смертельних наслідків та клініко-анатомічної конференції.	4

	Деонтологічні і етичні аспекти в патологоанатомічній практиці.	
13.	Тема 13. Практичне заняття 30. Контроль практичних навичок та теоретичних знань. Залікове заняття.	2
	Разом	60

5.3. Практичні заняття не передбачені

5.4. Лабораторні заняття не передбачені

6. Теми самостійних робіт вибіркової навчальної дисципліни «Біопсійно-секційний курс»

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Тема 1. Історія розвитку патологоанатомічної служби в Україні. Підготовка до практичного заняття 1-3.	6
2.	Тема 2. Метод дослідження біопсійного, операційного матеріалу та послідів. Правила дослідження і порядок оформлення документації щодо дослідження морфологічного матеріалу. Підготовка до практичного заняття 4-6.	6
3.	Тема 3. Правила взяття й обробки матеріалу, отриманого з різних органів і патологічних утворень. Підготовка до практичного заняття 4-6.	6
4.	Тема 4. Біологічна смерть - визначення, причини і терміни розвитку при природному перебігу хвороби. Ранні та пізні ознаки біологічної смерті і смерті реанімованого хворого. Морфологічна характеристика трупних змін. Підготовка до практичного заняття 22-23	4
5.	Тема 5. Міжнародна класифікація хвороб (МКХ) – нормативний документ, що забезпечує єдність методичних підходів та міжнародну верифікацію матеріалів. МКХ 10-го та 11-го перегляду. Робота з Міжнародною класифікацією хвороб X перегляду (1995 р.) згідно патологоанатомічного діагнозу розтину. Підготовка до практичного заняття 24 – 25.	4
6.	Тема 6. Порядок призначення і проведення патологоанатомічних розтинів трупів. Загальні положення. Порядок проведення розтинів трупів осіб, померлих в стаціонарі. Порядок проведення розтинів трупів осіб, померлих поза стаціонаром. Порядок проведення розтинів трупів новонароджених і мертвнонароджених, дитячих трупів. Підготовка до практичного заняття 10-12.	6
7.	Тема 7. Методи патологоанатомічного розтину трупа. Особливості розтину трупа новонародженого, мертвнонародженого або плоду. Підготовка до практичного заняття 10-12.	4
8.	Тема 8. Підготовка і проведення засідання лікувально-контрольної комісії, комісії по вивченню смертельних наслідків та клініко-анатомічної конференції. Деонтологічні і етичні аспекти в патологоанатомічній практиці. Підготовка до практичного заняття 28-29.	6
9.	Тема 9. Патоморфологічні основи реанімації та інтенсивної терапії, їх зв'язок з судово-медичною оцінкою змін органів та тканин. Підготовка до практичного заняття 19-21.	6
10.	Тема 10. Порядок рецензування історії хвороби. Підготовка до практичного заняття 28-29.	6

11.	Тема 11. Підготовка до залікового заняття. Підготовка до практичного заняття 30.	6
	Разом	60

7. Методи навчання

Викладання вибіркової навчальної дисципліни «Біопсійно-секційний курс» на практичних заняттях забезпечується методичними розробками для кожного практичного заняття, наочними засобами навчання для кожного заняття (презентації, відеолекції), інформаційним ресурсом кафедри, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Самостійна робота при вивченні вибіркової навчальної дисципліни забезпечується методичними розробками з самостійної роботи, наочними засобами навчання (відеолекції, презентації), інформаційним ресурсом кафедри, тематикою самостійних робіт, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Вивчення дисципліни завершується заліком на останньому практичному занятті.

8. Методи контролю:

- тести вхідного та заключного контролю рівня знань за темою практичного заняття;
- усна відповідь на питання за матеріалом поточної теми;
- розв'язання типових і нетипових клінічних ситуаційних задач;
- контроль практичних навичок;
- залік.

Поточний контроль здійснюється на семінарських заняттях відповідно до сформульованих завдань з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності надається перевага стандартизованим методам контролю: усне опитування, комп'ютерні тести; розв'язування (клінічних) ситуаційних задач; структуровані письмові роботи. При засвоєнні кожної теми за поточну навчальну діяльність слухачу виставляються оцінки за 4-бальною традиційною шкалою. Поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих аспірантом (здобувачем) оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми, наприклад 4,75.

Оцінювання поточного контролю з дисципліни:

Значення оцінки **«відмінно»**: аспірант виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для розв'язання задач, здатен продукувати новаторські способи вирішення проблем, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Значення оцінки **«добре»**: аспірант вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

Значення оцінки **«задовільно»**: аспірант здатен оволодіти значною частиною теоретичного матеріалу, але переважно – в репродуктивній формі, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Значення оцінки **«незадовільно»**: аспірант володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

9. Форми і методи підсумкового контролю.

Вивчення навчальної дисципліни завершується заліком. До підсумкової атестації допускаються лише ті аспіранти, які не мають академічної заборгованості і мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Отриманий середній бал за дисципліну конвертується в оцінку за 200-бальною шкалою шляхом помноження середнього арифметичного на 40. Дисципліна зараховується аспіранту, якщо він набрав не менше 120 балів.

Шкала оцінювання рівня опанування дисципліни

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
185,0 - 200	Відмінно	5
151,0 - 184	Добре	4
120,0 – 150	Задовільно	3
<120,0	Незадовільно	2

Самостійна робота

Оцінювання самостійної роботи аспірантів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни
- Тематичні плани семінарських занять та самостійної роботи аспірантів (здобувачів);
- Силабус вибіркової навчальної дисципліни;
- Підручники:
 1. Основи патології за Роббінсом: у 2 томах. Том 1 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер; переклад 10-го англ. видання. Видавництво: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво “Медицина”. – XII. – 2019. – 420с.
 2. Основи патології за Роббінсом: у 2 томах. Том 1 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер; переклад 10-го англ. видання. Видавництво: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво “Медицина”. – XII. – 2019. – 420с.
 3. Патоморфологія : нац. підруч. / В.Д. Марковський, В.О. Туманський, І.В. Сорокіна [та ін.]; за ред. В.Д. Марковського, В.О. Туманського. – К.: ВСВ «Медицина», 2015. – 936с.
- Мультимедійні презентації;
- Відео презентації лекцій;
- Ситуаційні патоморфологічні завдання;
- Методичні розробки семінарських занять, СР;
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з патоморфології
- Учбові таблиці (1200), стенди;
- Музей з колекцією мікро- та макропрепаратів (1000 та 500 шт. відповідно).
- Мікроскопи студентські.
- Мікроскопи професійні з відеокамерами.
- Цифровий мікроскоп.

Ноутбук.
Мультимедійний проектор.

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

Підсумковий контроль не передбачено.

Перелік рекомендованої літератури:

а) основна:

1. Атлас мікропрепаратів з патоморфології / І.І. Старченко, Б.М. Филенко, Н.В. Ройко та ін.; ВДНЗУ “УМСА”. - Полтава, 2018.-190с
2. Новоутворення щелепно-лицевої ділянки у дітей / П.І. Ткаченко, І.І. Старченко, С.О. Білоконь та ін. – Полтава: Тов. “АСМІ” – 2018. – 190с.
3. Основи патології за Роббінсом: у 2 томах. Том 1 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер; переклад 10-го англ. видання. Видавництво: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво “Медицина”. – Х ІІ. – 2019. – 420с.
4. Основи патології за Роббінсом: у 2 томах. Том 1 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер; переклад 10-го англ. видання. Видавництво: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво “Медицина”. – Х ІІ. – 2019. – 420с.
5. Патоморфологія. Загальна патоморфологія: навчальний посібник / за ред. Я.Я. Боднара, В.Д. Волошина, А.М. Романюка, В.В. Гаргіна. - Нова Книга, 2020. - 248 с.
6. Патоморфологія основних захворювань серцево-судинної системи: навчальний посібник / І.І. Старченко, Б.М. Филенко, Н.В. Ройко. – Полтава: “УМСА”. – 2019. – 150с.
7. Практикум з біопсійно-секційного курсу / І.І. Старченко, А.П. Гасюк, С.А. Проскурня [та ін.] – Полтава, 2016. – 160с.
8. Старченко І.І. Патоморфологія основних захворювань щелепно-лицевої ділянки : навч. посіб. / І.І. Старченко, Б.М. Филенко, В.В.Черняк ; “УМСА”. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 128с.
9. Старченко І.І. Спеціальна патоморфологія (базовий курс) для студентів медичних факультетів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації / І.І. Старченко, Н.В. Ройко, Б.М. Филенко. – Полтава, 2017. – 174с.
10. Туффаха С. А. Муин Иммуногистохимия в диагностике опухолей / С. А. Туффаха Муин, С. Г. Гичка, Гуски Ганс. – "Книга плюс", 2018. – 336.

б) додаткова:

1. Sorokina I.V. Biopsy-autopsy course (clinical pathology) / I.V.Sorokina, V.D. Markovskiy. – Kharkiv, 2012. – 60 с.
2. Доброякісні новоутворення кісток щелепно-лицевої ділянки у дітей / П.І. Ткаченко, І.І.Старченко, С.О. Білокінь [та ін.] – П.: “УМСА”, 2016. – 85с
3. Загальна патоморфологія / І.І. Старченко, Н.В. Ройко, Б.М. Филенко [та ін.] – Полтава, 2016. – 136с.
4. Зербіно Д. Д. Патоморфологія та гістологія : атлас / Д. Д. Зербіно, М. М. Багрій, Я. Я. Боднар, В. А. Діброва. – Вінниця : Нова Книга, 2016. – 800с.
5. Методики морфологічних досліджень / М.М. Багрій, В.А. Діброва, О.Г. Пападинець, М.І. Гришук; за ред.. М.М. Багрія, В.А. Діброви. – Вінниця: Нова Книга, 2016. – 328 с.
6. Новосельцева Т.В. Патологія статевої та ендокринної систем / Т.В. Новосельцева, Б.М. Филенко, Н.І. Гасюк. – Полтава: ТОВ “АСМІ”, 2015. – 199 с.

7. Патоморфологія: нац. підруч. / В.Д.Марковський, В.О. Туманський І.В. Сорокіна та ін., за ред. В.Д. Марковського, В.О. Туманського. — К.: ВСВ «Медицина». 2015— 936с., кольор. вид. ISBN 978-617-505-450-5

13. Інформаційні ресурси

1. <http://moz.gov.ua> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / American Medical Association
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
6. www.gmc-uk.org - General Medical Council (GMC)
7. www.bundesaerztekammer.de – Німецька медична асоціація
8. <http://library.med.utah.edu/WebPath/webpath.html> - Патологічна лабораторія
9. <http://www.webpathology.com/> - Web Pathology
10. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
11. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>